

VERSLAG GOAB-KRING GROTE STEDEN

Dit is het verslag van de GOAB-kenniskring Grote Steden, die plaatsvond op donderdag 12 juni 2025 van 10.00 – 15.00 uur in Utrecht. Er waren 22 beleidsambtenaren aanwezig namens 15 gemeenten en 2 kenniskringleiders.

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Regie op de vroegschool
4. In de etalage
5. Ve en inclusieve kinderopvang
6. Afsluiting

NIEUWS GOAB

Wet/regelgeving en Kamerbrieven

- **SPUK GOAB:** Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft op 21 mei een brief naar de Kamer gestuurd waarin staat dat de SPUK GOAB per 2027 zal worden omgezet naar een Bijzondere Fondsuitkering (BFU). Dit sluit aan op de huidige looptijd van de SPUK, tot eind 2026. Echter is voor omzetting naar een BFU een wetswijziging nodig en dat kent een doorlooptijd. Het ministerie van OCW werkt aan een meer precieze planning en zal jullie daarvan op de hoogte houden. De brief van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 21 mei meldt ook, zoals ook in het hoofdlijnenakkoord van dit kabinet stond, dat alle SPUK's met ingang van 1 januari 2026 met 10% worden gekort. Die korting geldt ook voor de SPUK GOAB voor het jaar 2026, ook al loopt deze SPUK door tot eind 2026. Eind september 2025 ontvangen gemeenten van DUO een brief met daarin het voorlopige bedrag OAB voor het jaar 2026. De SPUK wordt jaarlijks geïndexeerd. De middelen in de BFU worden beleids- en bestedingsvrij uitgekeerd. Bij de BFU kan wel (verplichte) informatie opgevraagd worden. Welke informatie dat is, wordt nader uitgewerkt door OCW. Deze informatie hoeft echter niet gecontroleerd te worden door een accountant wat bij een SPUK wel het geval is. Doordat er de mogelijkheid is om informatie op te vragen, wordt het gemakkelijker voor het Rijk om te kijken of de doelen bereikt worden, of de uitkering aansluit bij de kosten van gemeenten en of de verdeling nog passend is. Daarbij kan de door de gemeente verstrekte informatie nooit leiden tot terugvordering van verstrekte BFU-middelen.
- De Voorjaarsnota 2025 kondigde toch een **indexering** fiscaal maximum 2026 aan voor de kinderopvang. De maximum uurprijzen in 2026 worden geïndexeerd aan de hand van een gemiddelde van de loon- en prijsontwikkeling in de economie. Het indexeringspercentage voor 2026 bedraagt 4,84%. De maximum uurprijs voor dagopvang voor 2026 komt daarmee uit op € 11,23. Ook worden stappen gezet in de verdere **uitwerking** richting 'bijna gratis' kinderopvang. Het drempelinkomen voor 96% vergoeding wordt in 2026 verhoogd naar € 56.400 (1,5x modaal), dit is voor 2025 € 47.400. Ook hogere inkomens krijgen meer tegemoetkoming. Bij bijvoorbeeld € 80.000 wordt dit 85,9%, dit is in 2025 82,7%.
- De SPUK **Kansrijke Wijk** wordt voortgezet voor de twintig gebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV). De SPUK Kansrijke Wijk is een geldstroom specifiek voor de twintig gebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid en waarvoor de middelen zijn

gebundeld van de Ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO). De SPUK Kansrijke Wijk richt zich op interventies die bijdragen aan re-integratie, het voorkomen van geldzorgen, het vergroten van kansengelijkheid voor kinderen en jongeren (via 'School en omgeving'). Ook worden interventies ondersteund die maatschappelijke samenhang versterken en financiële educatie bevorderen.

- **3F** is vanaf 1 januari verplicht voor alle vormen kinderopvang. Alle pedagogisch medewerkers moeten aantonen dat zij de mondelinge vaardigheden – Spreken, Gesprekken voeren en Luisteren – op niveau 3F beheersen. Aanvullend moet een VE-medewerker ook het onderdeel lezen op niveau 3F beheersen. De actuele notitie over de aantoonbaarheidseisen is te downloaden via kinderopvang.nl.
- **Wijziging** Besluit kwaliteit basisvoorwaarden ve. Dit besluit wordt na vaststelling op een aantal punten gewijzigd, namelijk:
 - BBL-studenten mogen formatief op een groep met voorschoolse educatie worden ingezet. Voorwaarden hiervoor zijn dat deze studenten nooit alleen een groep draaien en dat ze goed worden begeleid.
 - Lezen verdwijnt als extra onderdeel uit de taaleis. De vaardigheid interactief voorlezen wordt een verplicht onderdeel van de module ontwikkelingsgericht werken in de voorschoolse educatie.
- **Kamerbrief** beleidsreactie onderzoeksrapport 'Druk op de Keten'. De volgende acties worden in de beleidsreactie genoemd:
 1. Een sterke pedagogische basis rond het jonge kind (0-6 jaar).
 2. Inzetten op voldoende capaciteit in de keten en wachtlijsten en –tijden aanpakken.
 3. Stimuleren van inclusievere vormen van kinderopvang en onderwijs.
 4. Beter toerusting en ondersteuning van professionals.
 5. Vereenvoudigen van regelgeving.

Onderzoeken en handreikingen

- **Onderzoek** naar kansen op een goede start (Sardes/SEO) in het basisonderwijs voor jonge kinderen uit kwetsbare maatschappelijke groepen. Op basis van een risico- en impactanalyse worden zes beleidsmaatregelen aanbevolen:
 1. Verlaging van de leerplichtleeftijd naar vier jaar: Dit vergroot de deelname van doelgroepkinderen en vermindert ongelijkheden bij de start in het basisonderwijs.
 2. Ureuitbreiding van voorschoolse educatie: Vroeger starten, bijvoorbeeld vanaf twee jaar, kan ontwikkelingsverschillen verkleinen, mits de kwaliteit gewaarborgd blijft.
 3. Beter beschikbaarheid en bereikbaarheid van voorzieningen: Integratie van voorschoolse educatie in kinderdagopvang kan segregatie verminderen en deelname van werkende ouders vergroten.
 4. Professionalisering en coaching van pedagogisch medewerkers: Doorlopende scholing en ondersteuning verbeteren de ontwikkelkansen van kinderen.
 5. Verbetering van vroegschoolse educatie in het basisonderwijs: Kleinere klassen en betere beroepskracht-kind ratio's in groepen 1 en 2 verhogen de onderwijskwaliteit.
 6. Gezinsondersteuning: Stimuleren van ontwikkelingsondersteunend gedrag in de thuissituatie vraagt om een duurzame, op maat gemaakte aanpak.

Het verplichten van ve aan doelgroepkinderen vve wordt afgeraden vanwege inbreuk keuzevrijheid ouders en stigmatisering.

- **Staat** van het Onderwijs 2025. Inspectie stelt dat de vroegschoolse educatie op de meeste basisscholen in orde is. De doorgaande lijn met voorscholen kan beter. De Inspectie beveelt scholen aan hier echt werk van te maken.
- **Handreiking** Inclusieve Kinderopvang (Sardes). Sardes heeft in opdracht van de ministeries van SZW, OCW en VWS de handreiking 'Op weg naar inclusieve kinderopvang' geschreven. Deze handreiking helpt gemeenten, kinderopvangorganisaties, onderwijs en jeugdhulp op weg naar een gezamenlijke en inclusieve ontwikkelomgeving voor jonge kinderen. De handreiking is opgebouwd als een routekaart: geen vast pad, maar een flexibele leidraad die je helpt je eigen route naar inclusieve opvang te

bepalen. De reis begint bij het verkennen van de gezamenlijke ambitie, en voert langs thema's als samenwerking, bekostiging, personele inzet en ouderbetrokkenheid. De route bestaat uit vier fasen:

1. Oriënteren op inclusieve kinderopvang
2. Verkennen van de lokale situatie en kansen
3. Concrete plannen maken
4. In de praktijk brengen en ontwikkelen

Elke fase bevat praktische vragen, voorbeelden en reflectietools om het gesprek te voeren en concrete stappen te zetten.

- [OESO](#) rapport vroeg investeren voor meer gelijke kansen. Het rapport legt de nadruk op de zwaksten. Er wordt gepleit om voor hen VVE betaalbaar, beschikbaar en toegankelijk te maken. Daarnaast pleit de Oeso voor kruisbestuiving: zorg voor vermenging van algemeen beleid met specifiek beleid voor thema's met veel kwetsbare kinderen. Denk aan een brede cross - sectorale aanpak, met coördinatie van educatie voor jonge kinderen met andere sociale en gezondheidsvoorzieningen voor kinderen en ouders.
- [Impact ve](#) in Nederland (NRO). In maart 2022 schreven Karin Van der Heijden en Ijsbrand Jepma van Sardes in opdracht van het NRO een impactanalyse voorschoolse educatie. In maart 2025 actualiseerden zij deze. Drie vragen worden beantwoord:
 - Wat is voorschoolse educatie?
 - Wat zijn de effecten van voorschoolse educatie?
 - Wat draagt bij aan de effectiviteit van voorschoolse educatie?
 Effecten worden gezien op korte termijn (bij start op school op taal-, sociaal emotionele ontwikkeling en fijne motoriek), middellange termijn (woordenschat) en lange termijn (betere arbeidsmarktpositie). Aan dit effect dragen bij: Educatieve kwaliteit, duur programma, intensiteit programma, oudercomponent, professionalisering PM'ers, gebruik programma's, kleine groepen en doorgaande leerlijnen.
- [Leidraad](#) Functioneel taalonderwijs groep 1 en 2 (NRO). Deze leidraad biedt scholen handvatten om hun taalonderwijs voor kleuters vorm te geven, passend bij hun leefwereld. De leidraad ondersteunt leerkrachten, team- en schoolleiders bij het maken van bewuste en onderbouwde keuzes in hun onderwijsaanpak. Op basis van internationale wetenschappelijke literatuur zijn zes praktische aanbevelingen uitgewerkt, zoals: benut elke taalkans, bevorder rijke taalproductie en betrek de thuisomgeving van leerlingen. Bij elke aanbeveling zijn concrete materialen en activiteiten beschikbaar, zoals checklists en werkvormen. Deze leidraad sluit aan bij de bestaande leidraad voor groep 3-8 en zorgt voor een sterke, doorlopende leerlijn in taalonderwijs.
- [Inspectierapport](#) rond afspraken vve 2023. Het bereik ve daalt in 2023 licht ten opzichte van 2022 (75% vs 77%). Verder signaleert de Inspectie dat een deel van de gemeenten (circa 1/5) te weinig ve-plekken creëert. Ook kan de spreiding van de ve-plekken beter.

GOAB producten/verslagen/bijeenkomsten

- [Webinar](#) ve aantrekkelijk houden: in gesprek met onder andere bestuurders en managers pedagogiek van onder andere Doornik, Kind & Co Ludens, Tinteltuin, en SWW. Ook Sardes zat aan tafel als auteur van de Handreiking Bekostiging voorschoolse educatie. Aan bod kwamen vragen als: Wat hebben organisaties nodig om het ve-aanbod te kunnen en willen blijven voorzien? Wat willen zij behouden en op welk vlak hebben ze iets nieuws nodig? Het webinar is opgenomen in een studio en terug te zien.
- [Kennisclip](#) samenwerken rond jonge kind. De CED-Groep ontwikkelde binnen het GOAB-traject een korte kennisclip. Deze clip helpt gemeenten om jonge kinderen en hun ouders goed in beeld te krijgen én te houden. Daarnaast stimuleert de clip een geïntegreerde en doorgaande aanpak voor het jonge kind. In tien minuten worden jullie geïnformeerd over het belang van een kansrijke start. We laten zien hoe je als gemeente, samen met ketenpartners, domein overstijgend kunt werken om de kansen van elk jong kind te vergroten. Met voorbeelden van programma's en initiatieven tonen we hoe je zo'n ketenaanpak rond het jonge kind succesvol vormgeeft.

- [Factsheet](#) wat werkt in vve. Onderzoeken over de kwaliteit en opbrengsten van vve zijn bij elkaar gebracht, waarna is gekeken naar de waarde van deze onderzoeken. De factoren zijn op verschillende niveaus ingedeeld en op een rij gezet van kind tot en met de gemeente. Kort samengevat profiteren kinderen uit gezinnen met een grotere achterstand (lage sociaal-economische status, lage opleiding en niet-westerse achtergrond) meer van vve dan andere kinderen, is het betrekken van ouders bij de ontwikkeling van kinderen effectief, draagt professionalisering en bijscholing van beroepskrachten bij aan een hogere educatieve kwaliteit en hangt een hogere educatieve kwaliteit vervolgens samen met betere uitkomsten.
- [Webinar](#) doorgaande lijn vve. Het webinar ging over wat nodig is voor een sterke doorgaande lijn vve. Dat is besproken vanuit zowel meer wetenschappelijke invalshoek, als ook vanuit de praktijk van een gemeente, ve-aanbieder en onderwijs. Zij bieden waardevolle inzichten en concrete handvatten om de samenwerking tussen voorschool en vroegschool te verbeteren. Het webinar is opgenomen in een studio en terug te zien.
- [Webinar](#) resultaatafspraken vve. Tijdens het webinar deelden de gemeenten Borger-Odoorn en Zaltbommel hun praktijkverhalen, waarin ze onder andere hun werkwijze, de gemaakte resultaatafspraken en de manieren waarop ze deze meten toelichtten. Het webinar is niet opgenomen, wel staat er op de GOAB-website een uitgebreide verslag en de presentaties.
- [Product](#) ouders betrekken - factsheet voor gemeenten. Voor gemeenten is aandacht voor ouderbetrokkenheid belangrijk omdat het kan bijdragen aan doelstellingen met betrekking tot gelijke kansen, ontwikkeling van kinderen en het tegengaan van onderwijsachterstanden. De factsheet bestaat uit vier onderdelen:
 - Wat is ouderbetrokkenheid? Waarom is het belangrijk?
 - Bouwstenen voor succesvolle ouderbetrokkenheid. Wat is bekend uit onderzoek over werkzame elementen?
 - Gemeenten en ouderbetrokkenheid. Wat verwacht de Inspectie, wat kunnen gemeenten doen?
 - Inclusieve ouderbetrokkenheid. Hoe draag je eraan bij dat alle ouders de kans krijgen hun kind te ondersteunen bij diens ontwikkeling?

Op verzoek van OCW (geen GOAB):

- [Webinar](#) Faciliteren samenwerking ouders rondom jonge kind. Donderdag 3 juli van 9.30 – 11.00 uur georganiseerd door het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Centraal staat de vraag hoe je, als schoolbestuur, gemeente, of VE-aanbieder, deze samenwerking goed kan faciliteren.
- [Webinar](#) Thuiszittersproblematiek. Maandag 16 juni van 15.30 – 17.00 uur, georganiseerd door het NPO. Een webinar over de rol van gemeenten in thuiszittersproblematiek. Wat kun je als gemeenten samen met het onderwijs doen om verzuim en thuiszittersproblematiek tegen te gaan?
-

REGIE OP DE VROEGSCHOOL

Gemeente Amsterdam geeft een presentatie over hoe zij sturing op vroegschools aanbod aanpakt. In de presentatie wordt toegelicht dat de gemeente met een subsidie sturing geeft aan vroegschools aanbod. Er zijn drie uitvoeringsniveaus (A,B,C) met ieder hun eigen activiteiten en eisen, afhankelijk van het doelgroeppercentage op de school. Sturing vindt plaats op kwaliteit en uitvoering middels een vroegschoolmonitor (bij uitvoeringsniveau c).

In de plenaire uitwisseling wordt uitgewisseld hoe de regie op de vroegschool in andere gemeenten georganiseerd is. Sommige gemeenten geven aan een NJi-erkend vroegschools programma te verplichten, andere gemeenten laten het erkende programma los maar stellen wel een programma als eis voor subsidie. Hierdoor is er meer keuzevrijheid voor scholen bij het uitvoeren van een vroegschools aanbod. In een gemeente wordt aangegeven dat in een IKC zowel de voor- als vroegschool gebruik maken van hetzelfde

programma en samen scholing krijgen. Dit stimuleert de doorgaande lijn. In de uitwisseling komt ook naar voren dat niet alle gemeenten zicht hebben op wat scholen zelf doen aan vroegschoolse aanbod. Ook leeft bij sommigen de vraag of de gemeente daaraan moet betalen terwijl de scholen zelf ook OAB-middelen ontvangen. Met subsidie 'koop' je als gemeente sturing. Als tip wordt gegeven om het gesprek aan te gaan met behulp van de kwaliteitskaart doorgaande lijn. Het voorbeeld van deze kwaliteitskaart is [hier](#) te vinden.

Dilemma's die door meerdere gemeenten herkend worden zijn onder andere complexiteit in sturing op de vroegschool en complexe subsidieregelingen. Het blijft een vraagstuk dat vraagt om afstemming, dialoog en partnerschap.

IN DE ETALAGE

Aansluitend op de dilemma's over de regie op de vroegschool, geeft een gemeente aan dat de vraag leeft hoe je als gemeente invloed krijgt op de kwaliteit van onderwijs. Deze gemeente is een diepgaande samenwerking aangegaan met het samenwerkingsverband en het onderwijs. Zij trekken gezamenlijk op om het nieuwe ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband op te stellen en hier gezamenlijk verantwoordelijkheid voor te nemen.

Twee gemeenten zijn gestart met (wijkgebonden) startklassen om kinderen vaardigheden bij te brengen om te kunnen functioneren in groep 1-2. Dit wordt in beide gemeenten positief ervaren door de scholen, echter brengt het de vraag mee waar nu de achterstanden echt worden ingelopen en hoe inclusief deze klassen zijn. Dit dilemma wordt binnen de kinderopvang, waar een gemeente een ve+ pilot is gestart. Er is hier geen sprake van jeugdhulp, wel een geïntensiverde zorgstructuur en maximale groepsgrootte van 10 kinderen. Het doel is uitstroom naar regulier onderwijs bevorderen, echter de vraag die meespeelt in hoeverre dit aanbod inclusief is.

Een gemeente heeft impulssubsidie gegeven voor de inzet van een jeugdhulporganisatie in de wijk, om het netwerk rond de kinderopvang te versterken.

In een andere gemeente wordt een speltherapeut ingezet voor ondersteuning van kinderen naast de reguliere groep.

Een gemeente geeft aan dat zij aanlopen tegen de eisen aan de landelijke regeling voor de inzet van groepshulpen in de kinderopvang. De huidige regeling is te mager en de eisen niet passend, bijvoorbeeld opleidingseisen. Groepshulpen zijn vaak ongekwalificeerd, sommigen willen geen opleiding en vinden het goed zo, anderen stromen door. Door de subsidievoorwaarden wordt er geen gebruik gemaakt van de regeling. Een andere gemeente verkent de mogelijkheden rondom ouderparticipatiecreches en in hoeverre dit een kansrijke uitbreiding is op het bestaande aanbod kinderopvang. Er zijn op dit moment geen andere gemeenten bezig met het nader verkennen van deze vorm van kinderopvang.

Tot slot is er een gemeente die vanuit de subsidieregeling aanvullende eisen stelt aan de ve-locaties. Deze eisen worden apart getoetst door de GGD bij een inspectie. Het valt op dat in deze gemeente de educatieve kwaliteit hoger is dan in de regio-gemeenten.

Een andere gemeente heeft de GGD-inspectie ook ingezet als lerend instrument. Eerst was er weerstand, maar nu is er toch de wil om signalen op te pakken en zo de kwaliteit te verbeteren.

VE EN INCLUSIEVE KINDEROPVANG

Simone den Hollander (Sardes) geeft een presentatie over de handreiking “Op weg naar inclusieve kinderopvang”. Nationaal en internationaal is er voor aandacht en urgentie voor inclusieve kinderopvang. Om toe te werken naar inclusieve kinderopvang, biedt de handreiking een routekaart om binnen de huidige kaders een kinderopvangomgeving te creëren waar alle kinderen samen kunnen (op) groeien. De aanbevelingen zijn:

- Ontwikkel passende kinderopvang vanuit een gezamenlijke lokale visie:
 - Wat verstaan we onder passend – inclusief
 - In relatie tot ontwikkeling naar inclusief onderwijs en overige relevante beleidsontwikkelingen
 - Korte en lange termijn visie
- Gemeente als regievoerder (initieënd, coördinerend en faciliterend)
- Betrek alle partners rond het kind: werk samen. Verbindt eenieders expertise en kracht
- Bezie het vraagstuk vanuit het brede perspectief: Hoe kan een continuüm van passende ondersteuning geboden worden
- Neem de route uit de handreiking als leidraad, zodat alle aspecten/stappen aan bod komen

Gemeente Zaanstad presenteerde hoe zij een brede integrale aanpak Jonge kind en inclusieve/passende vve en kinderopvang organiseren. Zij zetten 6 interventies in vanuit onderwijsachterstandenbeleid en jeugdhulp, met als uitgangspunt om een kind binnen de groep te houden. De ondersteuningsstructuur in de voor- en vroegschoolse periode is ingericht aan de hand van 5 niveaus, waarbij niveau 1 basisondersteuning biedt (80-90% van de kinderen valt hieronder) en niveau 5 ondersteuning op maat bij gespecialiseerd aanbod (vb ODC). Met 6 pilots voor verschillende interventies, ondergebracht bij het bestaande aanbod en waar mogelijk versterkt of uitgebreid in co-creatie, probeert de gemeente om zoveel mogelijk doorstroom naar reguliere voorzieningen te realiseren. Het gaat bijvoorbeeld om interventies als kleinere groepen (maximaal 12 kinderen) en extra handen op de groepen kinderopvang, de inzet van een peuter-kleuterspecialist en ambulante ondersteuning op de peuteropvang en kinderdagopvang. Tot september 2026 worden de interventies ingezet en gemonitord om te zien of de interventie het gewenste resultaat geeft.

AFSLUITING

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de LinkedIn-GOAB-groep om op de hoogte te blijven.

De volgende GOAB-kenniskring Grote Steden wordt gehouden op 13 november 2025. Dit is een online bijeenkomst van 10.00 tot 12.30 uur. De link volgt te zijner tijd.

Mist een collega op onze GOAB-contactlijst of staat er een oud-collega op? Laat het weten via Wdegeus@oberon.eu of Kvdsman@oberon.eu.